

KULTURA

kinematografija

Kino »Jadran«
po novome

ZAGREB, 8. srpnja – Prikazivanjem francuskoga hit filma »Taxi 2« u kinu »Jadran« ta dvorana u vlasništvu »Kinematografa d.d.« je promijenila programsku koncepciju. Od sada će se u kinu »Jadran« prikazivati »umjetnički«, nekomercijalni filmovi američkih, europskih i ostalih kinematografija te uspješnice europskih i drugih, »malih« kinematografija. Kako su do sada ti filmovi teško nalazili primjeren prostor i vrijeme prikazivanja, ljubiteljima »dručkijih« filmova sada će biti omogućen primjereniji uvid u produkciju tzv. »arthouse« hitova. Do rujna će se na programu naći sljedeći filmovi: francuski hit »Vučje bratstvo« Christophea Gansa, zabranjivani kontroverzni francuski »Rasturi me!« Virginie Despentes i Coralie Trinh Thi, španjolska uspješnica »Susjedi« Alexa de la Iglese i najgledaniji ovogodišnji švedsko-danski »Zajedno« Lukasa Moodysona. Zanimljiv, i za sve filmske ljubitelje program koji se ne smije propustiti, nastavit će se i nakon rujna, a predviđeni za prikazivanje su i filmovi: »La stanza del figlio« Nannija Morrettija, dobitnik ovogodišnje »Zlatne palme« Filmskog festivala u Cannesu, meksički triler »Amores Perros« Alejandra Gonzalesa Inarritua, talijanski »Malena« Giuseppa Tornatorea i njemački »Der Krieger und die Kaiserin« Toma Tykvera. K. R.

glazba

Jubilarni Festival
dalmatinskih klapa

SPLIT, 8. srpnja – Koncertnim nastupom deset vrsnih klapa, okrunjenih nagradama i pobjedničkim lovorikama s prethodnih nekoliko godina, u Omišu je počeo jubilarni, 35. festival dalmatinskih klapa. Tijekom dvadesetak festivalskih dana na otvorenim omiškim pozornicama izmjenjivat će se brojne hrvatske klapske družine koje će sudjelovati u večerima novih skladbi te izbornim ženskim i muškim programima. Novost festivala je program izvornih napjeva u kojem će sudjelovati 11 muških i ženskih klapa. Prema riječima organizatora tim programom pokušat će se festivalu vratiti izvorni klapski duh, a najboljim baštinicima starih dalmatinskih napjeva bit će uručena nagrada stručnog žirija »Rozeta Svetoga Petra«, rad autora Kažimira Hraste. Među sudionicima su klapa Kumpanji iz Blata na Korčuli, Cambi iz Kaštel Kambelovca, Nostalgija iz Zagreba, Dalmatinke iz Splita i druge istaknute hrvatske klapa. Pravo na autorsku večer u ovogodišnjem jubilarnom izdanju Festivala zaslužio je pjesnik, književnik i novinar Jakša Fiamengo, a klapska pjesma u Omišu bit će popraćena izložbama, te predstavljanjem nekoliko fotografija i posebnih izdanja. Umjetnički direktor Festivala dr. Miljenko Grgić i ravnatelj Dražan Mladin istaknuli su kako će u ovoljetnom festivalskom izdanju biti održano 11 koncerata. Produkcija Festivala stoji oko 1.300.000 kuna, a pokrovitelj toga vrijednog glazbenog projekta je predsjednik Republike Hrvatske Stipe Mesić. (Mira Jurković)

film

»Nebo, sateliti«
u Los Angelesu

ZAGREB, 8. srpnja – Film »Nebo, sateliti«, redatelja Lukasa Nole u produkciji Interfilma i Hrvatske radiotelevizije, ušao je u konkurenciju 16. međunarodnoga filmskog festivala u Los Angelesu (AFI FEST) koji se održava pod pokroviteljstvom Američkoga filmskog instituta, izvjestio je Interfilmpress. AFI FEST jedan je od najuglednijih filmskih festivala u Americi, a filmovi u konkurenciji prikazuju se u poznatim kinodvoranama na Hollywood Boulevardu. U Vijecu festivala koje odobrava program nalaze se najugledniji filmski umjetnici, među kojima i redatelj Steven Soderberg te glumica Julianne Moore. Ove godine na AFI FEST-u naći će se više od 70 predstavnika američke filmske industrije – distributera, financijera te mnogobrojni filmski umjetnici iz cijelog svijeta. Budući da se AFI FEST održava od 1. do 11. studenoga, članovi Američke filmske akademije smatraju ga svojevrsnim uvodom u nominacije za nagradu OSCAR za film na neengleskom govornom području. (Hina)

Koncert počeo u napetoj i rastresenoj atmosferi: Glazbenici dali sve od sebe da spase nemilu situaciju Foto: Vjesnik/Ivana Slojšek

GLAZBA – Vjekoslav Šutej zamijenio Shipwaya na čelu Zagrebačke filharmonije

INCIDENTNI POČETAK
ZAGREBAČKIH LJETNIH VEČERI

Jubilarne 20. Zagrebačke ljetne večeri, Klovičevi dvori / U petak orkestar Zagrebačke filharmonije većinom glasova ipak nije izglasao povjerenje mastru Shipwayu / Očito povrijeđen Shipway je reagirao vrlo neprofesionalno u toj delikatnoj situaciji, nepojavivši se na posljednjem pokusu u subotu, na sam dan koncerta

Višnja Požgaj

ZAGREB, 8. srpnja – U incidentnim okolnostima u subotu su u Klovičevim dvorima počele 20. jubilarne Zagrebačke ljetne večeri. Iako je pred očima javnosti u početku izgledalo sve normalno i uobičajeno, o pozadini tog incidenta, čak i skandala, saznalo se u skloporima tijekom večeri. Počelo je uobičajenom ceremonijom otvaranja. Erika Krpan, ravnateljica Koncertne direkcije Zagreb koja je organizator festivala, u svojem je pozdravnom govoru između ostalog poželjela da ovogodišnji jubilarni festival bude prekretnicom prema boljim danima, kako u programskom tako i u prostornom pogledu. Naime, festivalu još uvijek nedostaje alternativni natkriveni prostor za velike ansamble u slučaju kiše, pa su zato i takvi atraktivni veći projekti svedeni na minimum, ograničivši inače bogatu ovogodišnju festivalsku ponudu pretežitno na komorne priredbe.

U ime pokrovitelja tog tra-

dicionalnog Zagrebačkog ljetnog festivala Gradskog poglavarstva grada Zagreba, Večeri je otvorio gradonačelnik Milan Bandić, a čast prvog nastupa na ovogodišnjim Zagrebačkim ljetnim večerima pripala je Zagrebačkoj filharmoniji s dijelom programa koji su glazbenici protekli tjedan pripremali za još dva koncerta na početku Dubrovačkog ljetnog festivala, sa svojim šefom dirigentom na probnom roku, maestrom Frankom Shipwayom.

U petak, međutim, orkestar Zagrebačke filharmonije većinom glasova ipak nije izglasao povjerenje mastru Shipwayu. Očito povrijeđen on je, na žalost, reagirao vrlo neprofesionalno u toj delikatnoj situaciji, nepojavivši se na posljednjem pokusu u subotu, na sam dan koncerta. Srećom, Zagrebačka filharmonija je uspjela u posljednji čas angažirati maestra Vjekoslava Šuteja i naći zamjenu kako za dirigenta tako i za još desetak glazbenika koji također u toj situaciji nisu htjeli nastupiti, iako su bili tu negdje u prikraj-

ku, očekujući rasplet situacije.

Zanimljivo je da se i maestro Shipway pojavio uoči koncerta u publici, ali je nakon uvodnih govora i kratke najave organizatora o promjeni dirigenta, ali bez posebnog objašnjenja, izašao iz auditorija. Tako je koncert počeo u ponešto napetoj i rastresenoj atmosferi, što je i razumljivo, ali su glazbenici dali sve od sebe da spase nemilu situaciju. Tako su i neki neplanirani solisti unutar orkestra ili angažirani izvana došli u prigodu da pokažu visoku izvedbenu razinu i profesionalnost, poput flautista Tomislava Videca, oboistice Nevenke Veršić, violončelista Bojana Lhotke, violista Marina Dujmice i drugih.

Nakon uvodne »Četvrte simfonije u F-duru« Luke Sorkočevića čuli smo popularni »Koncert za trublju i orkestar u ES-duru« Josepha Haydna, u kojem je solist bio mladi trubač i skladatelj Petar Obradović. Dubrovčanin rodnom, on je studirao i diplomirao na Muzičkoj akademiji u Ljubljani u klasi profesora

Antona Grčara i danas je solo trubač Simfonijskog orkestra Hrvatske radiotelevizije. U opisanim okolnostima bez probe, mladi se umjetnik unatoč nekoliko »kikseva« predstavio kao vrstan i muzički solist lijepog tona i virtuozne tehnike.

Orkestar Zagrebačke filharmonije je pod značajkim i temperamentnim vodstvom maestra Vjekoslava Šuteja ostvario solidnu pratnju, a još je više stila, koncentracije i cjelovitosti interpretacije pokazao u posljednjoj točki programa, »Enigma varijacija opus 36« engleskog skladatelja Edwarda Elgara. Taj efektan niz portreta autorovih prijatelja, uključujući i vlastiti autoportret na samom kraju djela, pružio je dojmljivu sliku tog romantičnog djela koje je skladatelju pribavilo veliku popularnost. Publika je na kraju dugim aplauzom odala priznanje nazočnim glazbenicima i dirigentu Vjekoslavu Šuteju za prisebnost i profesionalnost zahvaljujući kojima je spašena svečanost otvorenja 20. Zagrebačkih ljetnih večeri.

VELIKI POVRATAK NA KRLEŽIN GVOZD – Obilježen Krležin rođendan u krugu njegovih štovatelja

INSPIRATIVNA VEČER
U KRLEŽINU VRTU

Predstavljena knjiga Velimira Viskovića »Krležološki fragmenti« u nakladi zagrebačkog Konzora / Slavni Gvozd 23 od »kuća zle kobi hrvatskog zaborava«, do kraja godine postat će kulturološkim centrom prvorazrednog domaćeg i inozemnog književno-znanstvenoga i poetološkoga zanimanja

ZAGREB, 8. srpnja – Tradicionalno hrvatsko kukanje i negiranje u povijesti, dakako iz opravdanih povijesnih razloga, čini se da će bar u jednom svom segmentu konačno prerasti u hrvatsko afirmiranje, i s druge strane u afirmaciju onog ponajboljeg što hrvatsko ima. Dogodilo se, naime, da je na rođendan Mirolava Krleže, 7. srpnja, u vrtu vile na Gvozd 23, gdje je sa suprugom Belom živio punih 30 godina, održano predstavljanje knjige iz pera jednog od vodećih krležologa Velimira Viskovića koja nosi znakovit naslov »Krležološki fragmenti« (u nakladni zagrebačkog Konzora), a već u podnaslovu ističe da je riječ o dvojnosti umjeničkoga i ideološkog u velika pisca.

Sjajan uspjeh ove večeri, elitna intelektualna publika, velik interes i odziv pokazuju da će prostor Krležina doma doista, kao što je i obećala gradska vlast, ući u živu duhovnu komunikaciju i funkciju do kraja ove godine. Tako će nakon dvadesetogodišnjih mučnih kontroverzi i gotovo desetak službenih komisija za revitalizaciju Krležina prostora, slavni Gvozd 23 prestati biti »kuća zle kobi hrvatskog zaborava«, kako ju je u svom uvodnom slovu nazvao Božo Rudež, i postati kulturološkim centrom prvorazrednog domaćeg i inozemnog književno-znanstvenoga i

poetološkoga zanimanja. Da je tomu doista takao svjedočila je nazočnost i angažman zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića, direktora Muzeja grada Zagreba Vinka Ivića, koji je muzej zadužen za realizaciju projekta »Krležianum« i njegova arhitekta Željka Kovačića, te postavljena prigodna izložba koja je posjetiteljima željela približiti taj sveobuhvaatan projekt.

Prema sudu akademika Mirolava Šicla novo djelo Velimira Viskovića bavi se pitanjem kako izmiriti Krležinu potrebu za političkim aktivizmom, želju za temeljitom preobrazbom društvenih odnosa s načelima nepredređivanja umjetnosti diktatu pragmatične politike. Jedan od ključnih Krležinih tekstova, onaj o »Hrvatskoj književnoj laži« (1919.) za Viskovića, kako utvrđuje Šicl, ne pripada klasičnom književnom manifestu nego je riječ o ideološkom određenju samoga Krleže prema tradiciji, u smislu prevrednovanja povijesti s onodobnom tezom o socijalnoj revoluciji. Tu se uspostavlja Krležina poznata vertikala koju predstavlja trojstvo: bogumili, Križanići, Kranjčevići.

O istoj ključnoj temi nadahnuto je govorio akademik Aleksandar Flaker pozabavivši se uz to i Krležinim sučelom s Kominternom i njegovim oproštajem od Kremļa

koji je završio u korist umjetnosti i porazom političkoga propagandizma. U velikom sukobu vremena između Josipa Broza i Mile Budaka Krležu su, kaže Flaker, »štitele njegove knjige«. Roman »Na rubu pameti« zadao je najteži udarac totalitarizmu.

Za dr. Zorana Kravara pet Viskovićevih tekstova nisu fragmenti, što bi se dalo zaključiti iz naslova knjige, nego cjelovite studije koje se bave Krležinim nefikcionalnim tekstovima, no koji za Viskovića nisu na margini velikoga opusa nego ih tretira kao historioografske teme, odnosno književna djela dostojna naše znatiželje.

Prema završnim riječima samoga autora knjige, Krleža nije bio pisac suprotstavljen gradanskoj klasi nego je žestoko kritizirao površnosti i plitkosti gradanskoga mentaliteta, a naprotiv s intelektualnom moći gradanskoga društva stupio u europski dijalog podsređtom velikih literarnih tumača gradanskoga društva, i to u svom epohalnom ciklusu o gospodi Glem-bajevima.

Zaključio je ovo neobečno druženje s Krležom, riječima da Krleža nije muzealna veličina, te da mu on ne pristupa kao slijepi adorator, nego u antitetičnosti Krležina djela velike razloge njegove i današnje aktualnosti.

Branka Džebić

Povratak Krležina duha na Gvozd 23 : Krležolozi utemeljeno o njegovu djelu

HRVATSKI I AMERIČKI UMJETNICI
U LAZARETIMA

DUBROVNIK, 8. srpnja – Umjetnička radionica Lazareti u suradnji s »Centrom Brewery« iz Los Angelesa organizator je međunarodne izložbe koja je otvorena u Klubu Otok. Američki i hrvatski umjetnici svojim prinosima predstavili su se i na više otvorenih prostora u gradu. Elizabeth Bryant, Haven Lin-Kirk, Christian Mounger, Andrew Watambe, Robert Wedemeyer i Stephen Berens, te hrvatski umjetnici Ivona Vlašić, Pasko Burdelez, Antun Maračić, Ivana Dražić i Nikša Selmani, na neki način, nastavljaju »Flip-projekt« ostvaren u prosincu prošle godine u Los Angelesu, kada su se svojim radovima predstavili hrvatski umjetnici Damir Babić, Andreja Kulunčić, Ivana Jelavić, Ana Opalić i Denis Krašković.

Ovim izložbenim projektom »Art radionica Lazareti« otvara svoju ljetnu sezonu s brojnim sličnim međunarodnim umjetničkim projektima, izložbama, koncertima i performansima, a zaključni i, na neki način, središnji događaj ovoljetne dubrovačke kulturne ponude bit će »Festival Karantena« završnih dana kolovoza. D.M.

IVO GRABOVAC TREBAO BI POSTATI
AKADEMIK

SPLIT, 8. srpnja – U izdanju splitskog Književnog kruga u Zavodu HAZU predstavljena je knjiga »Ograničenje odgovornosti u pomorskom poduzetništvu« prof. dr. Ive Grabovca.

O knjizi tog vrsnog znanstvenika, kojeg mnogi nazivaju splitskim Emanuelom Kantom, govorili su istaknuti hrvatski stručnjaci u pomorskom pravu: akademik Davorin Rudolf, dr. Velimir Filipović,

dr. Hrvoje Kačić, dr. Vinko Hlača, dr. Drago Pavić i dr. Dragan Bolanča.

Potonji je istaknuo izvrsnost Grabovčevog znanstvenog rada koji se uvijek odvija pod autorovim stručnim, ali i ljudskim nadzorom.

»Grabovac je jedan od vodećih hrvatskih poznavatelja problematike pomorskoga prava, a spada i u red najboljih domaćih znanstvenika uopće«, is-

taknuo je Bolanča. Dr. Vinko Hlača kazao je da bi prof. Grabovac trebao postati akademik što su prisutni jednoglasno i podržali.

Grabovac je trenutačno član suradnik HAZU, a netom predstavljena knjiga deseta je u izdanju splitske Matice hrvatske. Inače, dr. Grabovac napisao je do sada 30 knjiga, više od 700 stručnih radova i dvadesetak skripti. (Mira Jurković)

ZAVRŠIO MEĐUNARODNI DJEČJI FESTIVAL
U ŠIBENIKU

ŠIBENIK, 8. srpnja – Međunarodni dječji festival u Šibeniku završio je u subotu navečer nastupom dvjestotinjak mladih Šibenčana u mjuziklu »Kuća iza kamenite stijene«.

Na 41. šibenskom festivalu, koji je otvoren 23. lipnja, nastupilo je više od 900 izvođača i više od 400 djece u raznim radionicama.

U petnaest dana festivala, čiji je pokrovitelj bio hrvatski predsjednik Stjepan Mesić, izvedeno je 109 programa, od kojih je 30 inozemnih, iz 11 zemalja s pet kontinenata.

Tijekom festivala predstavljena je dugo očekivana festivalska monografija »Šibenice budu dijete«, te je otvoren japanski kulturni centar u Šibeniku. Ukupan proračun 41. Međunarodnog dječjeg festivala iznosio je 1.2 milijuna kuna, a najveći dio troškova snosilo je Ministarstvo kulture, zatim grad Šibenik, Šibensko-kninska županija, te brojni sponzori. (Hina)